

bine articulate — venirea în Thracia a unor mari loturi de monede elenistice, gata constituite în sud, ca și, pe alt plan, posibilitatea divizării monetăriei thasice de argint în patru grupe stilistice, ultima plasându-se pe la 70—60 î. e. n., ceea ce reprezintă o apropiere de cronologia avansată de către H. Čeka și, care, de asemenea, poate determina o mai bună înțelegere a fenomenelor similare nord-dunărene. Prof. dr. Jordanka Jouroukova — energică animatoare a numismaticii bulgare, cit și a acestui simpozion — s-a referit într-o scurtă sinteză la relațiile dintre orașele elenistice, Rhometalkes și români, așa cum se desprind ele din analiza descoperirilor monetare (*Le monnayage et la circulation monétaire en Thracie pendant le règne d'Auguste*). Potrivit materialului cunoscut, savanta bulgară a conchis că cetățile de pe litoral, cum erau Byzantium, Mesambria sau Chalcedon, se aflau supuse autorității lui Rhometalkes. Dacă la aceasta se adaugă și controlul roman exercitat asupra regatului thrac, înțelegem mai clar de ce activitatea atelierului mesambriot se poate recunoaște, atât în emisiunile lui Rhometalkes, cât și în cele augustane. Dr. Dimitre Draganov a prezentat câteva contramărci de pe unele monede romane sau autonome, relevând totodată că circulația monetară era riguros reglementată pe teritoriile orașelor cu administrație proprie (*Des contre-marches, des villes de la Thracie et de la Mésie Inférieure*). Continuând cercetările sistematice întreprinse în ultimul timp de către numismații unguri, dr. Melinda Torbagui a subliniat o serie de aspecte însemnate ale circulației monetare din regiunea Dunării mijlocii, scoțind în evidență și persistența emisiunilor celțice în zonă, chiar și după ce Pannonia devenise provincie romană (*Début et développement du monnayage romain en Pannonie*). În timpul săpăturilor arheologice de la Novae, desfășurate în anul 1985, a fost dezvelit și un important sanctuar mithraic, care a furnizat un depozit monetar constituit din 108 piese, eșalonate între Vespasianus și Gordianus III (241—243). Pornind de la aceste date, dr. Vărbhinka Naidenova presupunea că întregul complex a fost distrus în cursul atacurilor gotice din anii 248—250 (*Le trésor des monnaies de Novae*). Dr. Bistra Bojkova a analizat cu multă acuratețe circulația monetară din prima jumătate a secolului IV și s-a oprit îndecisebi asupra celor 40 de tezaure găsite pînă acum în Bulgaria (*Problèmes de la circulation monétaire dans nos terres au cours de la première moitié du IVe s.*); totodată, autoarea a reușit să determine câteva noi tipuri, care nu au fost pînă acum menționate în RIC, ceea ce ne face să așteptăm cu mare interes publicarea studiului său. La rîndul său, dr. Dotchka Vladimirova Aladjova, în comunicarea sa (*Certains problèmes du monnayage au cours du Ve s.*) s-a

oprit asupra emisiunilor din secolul V, care, după cum este știut, pun în fața cercetării grele chestiuni de determinare și interpretare. Și alte comunicări, cum au fost cele prezentate de către dr. D. Nikolov, dr. Alexandra Milcheva, R. Kazandjian, B. Boritch, dr. S. Ivanov, B. Plakidov, dr. I. Karatoyov, M. Latehev, K. Roev și Em. Christov, au atecat o gamă variată de subiecte oglindind, altfel profunzimea la care poate ajunge cercetarea numismatică, cât și implicațiile istorice care decurg din rezolvarea problemelor pe care le ridică aceasta.

Deși, după cum se poate deduce, la lucrările secției „Evl Mediu” nu am putut asista, credem că nu este lipsită de interes menționarea citorva dintre temele tratate la Varna: emisiunile de cupru bătute la Constantinopol pentru Justinian I (G. Gekov), tezaurul de la Nanovitz (dr. Z. Hristova), un nou tip de monedă de aur din prima jumătate a secolului XIII (I. Jordanov), circulația pieselor din Constantinopol și Thessalonie la Tirnovo în secolele XIII—XIV (dr. K. Dotehev) ș.a.

Datorită unor motive la care nu doresc să mă gândesc, la Varna nu am putut participa decât doi numismați români, dr. Constantin Preda și cel care vă împărtășește aceste impresii, ambii la secția „Antichitate”. Specialistul bucu-reștean, continuând preocupările sale mai vechi, a reluat analiza descoperirilor monetare intracarpătice, mai cu seamă după retragerea aureliană (*La circulation intra-carpatique des monnaies romaines*), și a reliefat faptul că nu există o întrerupere a afluzului de monede, ci numai o încetinire a sa. În ceea ce mă privește, prin prezentarea comunicării *Les monnaies romaines à l'Est de Carpathes pendant les IIIe—IVe siècles*, am urmărit doar să ofer alte posibile puncte de vedere asupra unor fenomene numismatice, tratate pînă nu demult unilateral.

Întregul simpozion a fost dominat de atmosfera prietenească în care s-au desfășurat lucrările sale. Comunicările și discuțiile au fost de maxim interes, la obiect și generatoare de speranțe pentru progresul numismaticii. Nu rămîne decît, ca asemenea întîlniri să poată fi continuate, iar o viitoare Secletă Numismatică Balcanică să devină o realitate. În această privință, pentru ca asemenea inițiative și idei să nu devină simple dorințe, socotim că Societatea Numismatică Română trebuie să-și spună cit mai repede cuvîntul: să organizeze al doilea Simpozion Balcanic de Numismatică și să facă demersurile necesare în vederea constituirii unei uniuni a numismaților din Balcani.

VIRGIL MIHĂILESCU-BÎRLIBA

REUNIUNEA CONSILIULUI INTERNAȚIONAL DE TRACOLOGIE DE LA PLOVDIV DIN OCTOMBRIE 1990

Conducerea Institutului de Tracologie din București a trimis la Plovdiv, în seara zilei de 8 octombrie, o delegație din 4 persoane (Prof. dr. doc. Mircea Petrescu—Dimbovița, dr. G. Popilian, Saviana Diamandi și Marius Alexianu) pentru a participa la reuniunea Consiliului Internațional de Tracologie, precum și parțial, pînă în ziua de 14 octombrie, la lucrările celei de a șaptea ediții a manifestării științifice, devenită tradițională, „Săptămînilor philippopolitane”, privind istoria și cultura tracilor, organizată de Direcția muzeelor, galeriilor de artă și bibliotecilor din Ministerul Culturii, Institutul de Tracologie al Academiei Bulgare de Științe din Sofia și Consiliul Municipal al orașului Plovdiv, cu contribuția Asociației Internaționale *Terra Antiqua Balcanica*.

După o ședere de câteva ore la Sofia, în dimineața zilei de 9 octombrie, cu care prilej s-a luat contact și cu conducerea institutului de Tracologie, membrii delegației române s-au deplasat la Plovdiv, mergînd direct la Muzeul Arheologic, conform indicațiilor din program. Tot la Muzeu s-au mai prezentat și cinci tineri arheologi, dintre care patru bursieri (Al. Avram și Radian Andrei din București, Octavian Bounegru din Iași și Vasileca Lungu din Tulcea) și un altul (G. Trohani din București) cu drept de autor, care urmau să

participe la ședințele de comunicări ale „Săptămînilor philippopolitane” din acest an. Deci, în total țara noastră a fost reprezentată prin nouă persoane la această manifestare științifică internațională, la care fuseseră invitați de organizatori 90 din străinătate, fiind prezenți numai 60. În ceea ce privește bursele, din cele 20 oferite de organizatori, s-a beneficiat numai de 15, restul de 5 neputînd fi repartizate, din lipsă de solicitanți. Toate problemele de cazare, drept de autor și burse au fost soluționate prompt și cu bunăvoință de doamna E. Mitrentzeva, de la Muzeul Arheologic din Plovdiv.

În dimineața zilei de 10 octombrie a avut loc la Casa de Cultură și Tehnică deschiderea oficială a manifestării științifice prilejuită de cea de-a șaptea ediție a „Săptămînilor philippopolitane”, cu care prilej au adresat salutul lor participanților prof. dr. R. Katinčarov, director general al Muzeelor, Galeriilor de Artă și Bibliotecilor din cadrul Ministerului Culturii și președinte al Comitetului de organizare, Todor Petkov, primarul orașului Plovdiv și președinte al seminarului și prof. dr. Al. Fol, director al Institutului de Tracologie din Sofia și director al seminarului. În încheiere, prof. dr. Al. Fol a prezentat nr. 0 al revistei *Orpheus* de studii indoeuropene, paleobalcanice și tracice, publicație a

Consiliului Internațional de Tracologie, a Fundației Europene Dragan și a Asociației Internaționale *Terra Antiqua Balcanica*, tipărită în 1990 de Editura Nagard din Milano, avind ca redactor șef pe prof. dr. Ivan Marazov și ca secretar și traducător în engleză pe Nedyalka Chakalova.

În cele ce urmează ne vom referi în primul rând la ședința Consiliului Internațional de Tracologie din ziua de 10 octombrie, la care, din partea României au participat subsemnatul și, cu aprobarea conducerii Consiliului, doamna Saviana Diamandi, din partea Institutului de Tracologie din București. Din alte țări au mai fost prezenți prof. dr. Al. Fol, prof. dr. R. Katinčarov și prof. dr. Margarita Tačeva, din Bulgaria; prof. dr. Nicolai Merpert, președintele Consiliului Internațional de Tracologie, prof. dr. Leonid Gindin și dr. Irina Kalouzskaja, din U.R.S.S.; dr. Helmut Parzinger, din Germania; dr. Fred C. Woudhuisen din Olanda, precum și alți cîțiva delegați reprezentanți ai unor membri ai acestui Consiliu. Ședința Consiliului a avut loc numai în dimineața zilei de 10 octombrie, cu cinci puncte la ordinea de zi, urmînd după masă o ședință de lucru cu organizatorii viitorului Congres Internațional de Tracologie.

Delegația română, în ședința de dimineață a Consiliului, s-a străduit să susțină propunerile făcute de conducerea Institutului de Tracologie la București și la cel de-al XIII-lea Colocviu Național de tracologie din septembrie 1990 de la Satu-Mare, respectiv includerea prof. dr. doc. D. Berciu în colectivul de conducere al Consiliului, acceptarea cîțor patru membri din partea României, propuși pentru Consiliu (prof. dr. doc. D. Berciu, directorul Institutului de Tracologie, dr. Petre Roman, directorul adjunct al Institutului de Tracologie, prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița, președintele Filialei din Iași a Institutului de Tracologie și prof. dr. Gr. Brăncuș, lingvist din București), precum și includerea prof. dr. I. Niculiță de la Chișinău între membrii Consiliului din U.R.S.S.

În cele ce urmează ne vom referi la felul cum au fost soluționate aceste propuneri în cadrul discuțiilor privitoare la următoarele cinci puncte ale ordinei de zi ale acestei ședințe de lucru: 1. Propunerea schimbării numelui Consiliului Internațional de Tracologie și ale amendamentelor care rezultă din statut. În acest scop s-au făcut mai multe propuneri, membrii Consiliului adoptînd propunerea română, respectiv de a se scoate din titulatura Consiliului „Studiile paleo-balcanice”, denumindu-se „Consiliul Internațional de Studii Indoeuropene și tractice”, avîndu-se în vedere că tracii nu sînt răspîndiți numai în Balcani. 2. Alegerea unui președinte de onoare al Consiliului. La acest punct prof. dr. Fol a susținut alegerea prof. dr. J. C. Drăgan în această calitate, avîndu-se în vedere, printre altele, concursul acordat apariției publicației *Orpheus* și altor publicații, precum și organizarea unor manifestări științifice internaționale din domeniul tracologiei la Roma, Palma de Mallorca, Boston, Spoleto și Florența. În acest context s-a avut în vedere și concursul pe care îl poate acorda organizării viitorului congres internațional de tracologie. Cei prezenți au fost de acord cu această propunere, care a fost susținută de conducerea Consiliului Internațional de Tracologie. Tot la acest punct al ordinei de zi, a fost propus și cooptat printre secretarii Consiliului dr. Petre Roman din partea României. 3. Alegerea de noi membri al Consiliului. La acest punct s-au acceptat toate propunerile făcute în scris din partea institutelor și membrilor Consiliului. În ceea ce privește țara noastră s-au aprobat în întregime propunerile din scrișoarea conducerii Institutului de Tracologie din București, respectiv prof. dr. doc. D. Berciu, dr. P. Roman, prof. dr. doc. M. Petrescu-Dimbovița și prof. dr. Gr. Brăncuș. La propunerea prof. dr. Petrescu-Dimbovița, a fost acceptată și includerea printre membrii din U.R.S.S. ai Consiliului a prof. dr. I. Niculiță de la Universitatea din Chișinău. De asemenea, s-a propus de prof. dr. A. Fol, ca să fie acceptați în Consiliu și doi membri din partea Albaniei, propunere susținută și de prof. dr. M. Petrescu-Dimbovița, care a apreciat în mod deosebit activitatea științifică desfășurată de prof. Prendi

și de alți arheologi albanezi. 4. Discutarea nr. 0 al revistei *Orpheus*. Cu acest prilej s-au adus de prof. Al. Fol mulțumiri domnului prof. J. C. Drăgan pentru ajutorul acordat la imprimarea acestui număr al revistei. În primul rând s-a pus în discuție titlul revistei, *Orpheus* sau eventual *Zalmoxis*, *Zagreus* ori *Paleobalcanica*, optîndu-se în cele din urmă pentru *Orpheus* cu subtitlul *Journal of Indo-European and Thracian Studies*. În continuare, s-a discutat conținutul și oportunitatea apariției a două numere pe an. În ceea ce privește această din urmă problemă, s-a arătat de către dl. E. Davanzo că este indicat, din punct de vedere tehnoredacțional, să apară un singur număr pe an, întrucît Fundația Drăgan mai are o publicație, *Ponto-Baltica*. De asemenea, pentru o mai mare operativitate, s-a propus un comitet de redacție restrîns, sub conducerea prof. dr. I. Marazov. Rubricile tematice și tirajul urmează să fie stabilite ulterior. 5. Fixarea datei și locului celui de-al VI-lea Congres Internațional de Tracologie. Această problemă a fost discutată de prof. J. C. Drăgan și Al. Fol, propunîndu-se de către primul trei localități, respectiv Milano, Roma și Palma de Mallorca, în care s-ar putea organiza acest Congres. Avîndu-se în vedere posibilitățile mai favorabile de organizare la Palma de Mallorca, s-a optat în cele din urmă pentru această localitate, în care urmează să aibă loc în 1992 acest mare congres, precum și cel de-al VII-lea Colocviu Internațional de Tracologie, organizat de Centrul Internațional de Studii tractice din cadrul Fundației J. C. Drăgan. În ceea ce privește tema Congresului, s-au făcut mai multe propuneri, optîndu-se pentru *Europa Indoeuropaea. Traco-celto-illiri*. Pentru susținerea acestei teme s-a avut în vedere și faptul că anul 1992 este considerat și ca an al Europei unite.

În continuare, în zilele de 11, 12, și 13 octombrie membrii delegației române a Institutului de Tracologie prezenți la Plovdiv, cît și ale altor instituții de arheologie din țară, au participat la comunicările seminarului „Săptămînilor philipopolitane” de istorie și cultură tracă, la care au susținut următoarele comunicări: 1) *Le problème des agglomérations „protourbaines” du complexe Cucuteni-Tripolite* (M. Petrescu-Dimbovița); 2) *Le problème des centres „urbains” proto-daces de la Plaine du Danube* (G. Trohani); 3) *Le territoire oriental de la Dacie préromaine sur la voie de l'urbanisation* (Marius Alexianu); 4) *L'organologie comme recherche thracologique* (Saviana Diamandi). Comunicările susținute de membrii delegației române au fost bine apreciate de cei prezenți, fiind urmate de discuții interesante. De asemenea, au fost urmate cu interes și discuțiile la care au participat unii dintre membrii delegației române (Al. Avram, M. Petrescu-Dimbovița) relativ la unele teze din comunicările susținute în aceste zile de specialiști din diferite țări. Totodată, în timpul acestor trei zile au avut loc și contacte personale, precum și schimb de publicații cu membrii altor delegații, contribuîndu-se și pe această cale la o mai bună apropiere. În după amiaza ultimei zile (13 octombrie), după încheierea programului de comunicări, membrii delegației române (M. Petrescu-Dimbovița, S. Diamandi și M. Alexianu) au fost invitați la Muzeul Arheologic din Plovdiv de către doamna Ek. Mitrentzeva, oferindu-li-se cărți și reviste din domeniul arheologiei pentru a fi aduse în țară, ca răspuns la primirea publicațiilor de tracologie din România, care, după ce au fost prezentate în cadrul ședinței de lucru a Consiliului Internațional de Tracologie, au fost donate Muzeului Arheologic din Plovdiv, conform indicațiilor primite din partea Institutului de Tracologie din București. În afară de activitatea mai sus-menționată, membrii delegației române au vizitat unele dintre monumentele arheologice și istorice din Plovdiv, impresionîndu-i grija cu care sînt întreținute și valorificate aceste monumente. În ziua de 14 octombrie ne-am deplasat la Sofia, unde am vizitat Muzeul Național de Istorie și, în încheiere, am avut o întîlnire cu prof. Margarita Tačeva, aleasă recent în Consiliul Internațional de Tracologie.

MIRCEA PETRESCU-DIMBOVIȚA